

Sygn. akt III AUa 308/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2018 r. w Szczecinie

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale K. K. oraz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o objęcie ubezpieczeniem społecznym

na skutek apelacji płatnika składek

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 listopada 2016 r. sygn. akt VI U 1035/16

1. oddała apelację,

2. odstępuje od obciążenia płatnika składek kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 308/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją nr (...) z 28 listopada 2014 roku stwierdził, że K. K. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) sp. z o.o., a wykonywanych na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., tj. pracodawcy, z którym pozostawała jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika

składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., w rozumieniu art. 8 ust. 2a w okresie od 24 stycznia 2005 roku do 25 lipca 2008 roku z podstawą wymiaru składek szczegółowo wskazaną w decyzji. Nadto organ rentowy stwierdził, iż płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z ww. tytułu jest (...) Sp. z o.o. w S..

Z powyższą decyzją nie zgodził się płatnik (...) Sp. z o.o. w S., podnosząc, że ubezpieczeni z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Sp. z o.o., nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu jako pracownicy płatnika składek, stąd powód nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za K. K. z tytułu pracy wykonywanej przez zainteresowaną na rzecz (...) Sp. z o.o.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wniósł o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Zainteresowany (...) nie zajął stanowiska w sprawie wskazując, iż osoby odpowiedzialne za zawarcie umów z P. już w spółce nie pracują.

Postanowieniem z 14 maja 2015 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych: K. K. oraz (...) Sp. z o.o. w S..

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 8 listopada 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. VI U 1035/16, oddalono odwołanie (pkt I) oraz zasądono od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Okręgowy powyższe rozstrzygnięcie oparł o następujące ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne:

Płatnik składek (...) sp. z o.o. w S., świadczy usługi w zakresie rzeczoznawstwa, kontroli ilościowej i jakościowej oraz prowadzi badania laboratoryjne. W celu realizacji ww. działalności, Spółka zatrudnia osoby na podstawie umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych.

Ponadto (...) sp. z o.o. w S. zawiera umowy o świadczenie usług z podmiotami zewnętrznymi, które w ramach realizacji przedmiotowych umów o świadczenie usług, zatrudniają na podstawie umów zlecenia osoby będące jednocześnie pracownikami (...) Sp. z o.o.

Płatnik składek (...) sp. z o.o. w S. jako zleceniodawca, zawarł w dniu 3 stycznia 2005 roku na czas nieokreślony umowę ramową z (...) Sp. z o.o. w S., w zakresie świadczenia usług rzeczoznawczo–kontrolnych i analitycznych, nadzoru nad załadunkiem i wyładunkiem towarów. Strony postanowiły również, że w przypadku zaistnienia takich potrzeb ze strony zleceniodawcy zakres umowy może ulec rozszerzeniu.

Aneks nr (...) z 31 lipca 2008 roku do umowy ramowej z 3 stycznia 2005 roku, strony rozszerzyły przedmiot umowy o kontrolę i pobieranie próbek z towarów.

W związku z realizacją umowy z 3 stycznia 2005 roku, (...) Sp. z o.o. w S. zawarła ramowe umowy zlecenia z osobami, które w tym samym czasie pozostawały pracownikami (...) sp. z o.o.

Spółka (...) zawierała umowy zlecenia z osobami, których wykaz dostała od spółki (...).

(...) sp. z o.o. zgłaszała zleceniobiorców do ubezpieczenia zdrowotnego od dnia zawarcia ramowych umów, z tym że w rozliczeniowych imiennych raportach miesięcznych wskazywała przychód tylko w tych miesiącach, w których dany zleceniobiorca przychód uzyskał, a w pozostałych miesiącach składała raporty imienne z podstawą wymiaru składek wynoszącą 0,00 zł.

(...) sp. z o.o. wiedziała, że osoby świadczące na jej rzecz usługi na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o. są jednocześnie jej pracownikami. Pracownicy spółki (...) pracujący na podstawie umów zlecenia, sporządzali bowiem w ramach potwierdzenia wykonanych usług na podstawie każdej z umów zlecenia zestawienia przepracowanych przez nich godzin, które były podpisywane przez upoważnionego pracownika spółki (...). Załączniki za wykonywane usługi w ramach umów zlecenia były następnie przesyłane do Doker – (...) sp. z o.o. Na ich podstawie wyceniana była umowa zlecenia i sporządzany był rachunek za wykonane usługi. Na tej podstawie spółka (...) – port wypłacała zleceniobiorcom wynagrodzenie.

Potrzeba nawiązania współpracy przez płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. m.in. ze spółką (...) Sp. z o.o. w S. wynikała z braku możliwości realizacji zadań płatnika w oparciu wyłącznie o osoby zatrudnione u płatnika składek na podstawie umów o pracę. Wielokrotnie w momencie spiętrzenia prac płatnik musiał więc poszukiwać rozwiązań, by terminowo wykonać umowy łączące go z kontrahentami, z drugiej strony jako pracodawca nie mógł dopuścić do przekroczenia przez pracownika dopuszczalnej liczby nadgodzin.

W sytuacji gdy zostały wykorzystane limity nadgodzin, pracownicy spółki (...), świadczyli dalej pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych m.in. ze spółką (...).

Zakres obowiązków zleconych pracownikom spółki (...) na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych odpowiednio z (...) Sp. z o.o. w S. oraz umów o pracę nawiązanych z (...) Sp. z o.o. w S. pokrywał się – były to czynności polegające na świadczeniu usług przeładunkowych towarów oraz związanych z tym przeładunkiem czynności dodatkowych w miarę zapotrzebowania na świadczenie takich usług lub inne prace zlecone.

Do realizacji umów zawartych z (...) Sp. z o.o. w S., (...) Sp. z o.o. w S. zatrudniła na podstawie umów zlecenia m.in.: K. K.

K. K. była zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego jako zleceniobiorca u płatnika składek (...) sp. z o.o. w S. w okresie od dnia 24 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2009 roku.

W tym czasie – do 25 lipca 2008 roku - K. K. była przy tym jednocześnie pracownikiem (...) Sp. z o.o. w S., na rzecz której to spółki od dnia 1 kwietnia 1993 roku do 25 lipca 2008 roku świadczy pracę jako handlowiec.

Od uzyskanych przez K. K. wynagrodzeń z tytułu wykonania umowy zlecenia zawartej z (...) Sp. z o.o. w S., ani (...) Sp. z o.o. w S., ani też (...) Sp. z o.o. w S. nie odprowadzili składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

W poradniku znajdującym się na stronie internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w wersji obowiązującej do 2011 roku, wskazano, że: „Również osoby, które w ramach umowy zlecenia zawartej z innym podmiotem niż własny pracodawca wykonują pracę na rzecz swojego pracodawcy, podlegają z tytułu umowy zlecenia ubezpieczeniom społecznym tak jak z umowy o pracę, tj. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu. Zleceniodawca dokonuje zgłoszenia zleceniobiorcy do tych ubezpieczeń na druku ZUS ZUA, z kodem tytułu ubezpieczeń właściwym dla pracownika (o1 XX XX)”.

Podobnej interpretacji dokonało Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w piśmie z dnia 02 maja 2001 roku, skierowanym do firmy audytorskiej.

W świetle powyższych ustaleń faktycznych oraz w odwołaniu do normy art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako u.s.u.s.) Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., stanowiące przedmiot rozpoznania w sprawie niniejszej, okazało się w całości nieuzasadnione.

Jako podstawę prawną Sąd wskazał art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1442). Za pracownika w rozumieniu przywołanej ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę

na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu konkretnej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy ona na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta zawarła np. umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy – to on uzyskuje rezultaty jego pracy (tak Sąd Najwyższy w uchwale z 2.09.2009 r., II UZP 6/09, LEX nr 514221).

Sąd pierwszej instancji w oparciu o uzasadnienie ww. uchwały Sądu Najwyższego II UZP 6/09 wyjaśnił, że podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym tak jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy systemowej). Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy.

Zatem pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Stosownie do regulacji przepisu art. 18 ust. 1a ustawy systemowej, przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca może więc dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego.

Sąd Okręgowy odwołał się też do uchwały SN z 6.02.2014 r., II UK 279/13, w której wskazano, że art. 8 ust. 2a wprowadza wyjątek od reguły z art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Celem wprowadzenia takiej regulacji było wyeliminowanie sytuacji, w których w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składek na ubezpieczenia społeczne od wyższego wynagrodzenia. Zdaniem Sądu pierwszej instancji sytuacja przewidziana w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej miała miejsce w niniejszej sprawie, albowiem zainteresowana K. K. w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) działała faktycznie na rzecz (...), z którym jednocześnie łączyła ją umowa o pracę.

Umowy nawiązane przez zainteresowaną z (...) zostały zawarte w celu wykonania umowy z (...). Potrzeba nawiązania współpracy przez ww. podmioty wynikała z braku możliwości realizacji zadań przez P. w oparciu wyłącznie o osoby zatrudnione w ramach stosunku pracy. Sąd podkreślił, że zakres obowiązków zleconych zainteresowanej na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) oraz umowy o pracę nawiązanej z (...) pokrywał się – były to czynności polegające na świadczeniu usług przeladunkowych towarów oraz związanych z tym przeladunkiem czynności dodatkowych w miarę zapotrzebowania na świadczenie takich usług lub inne prace zlecone. W tej sytuacji płatnikiem składek za czynności wykonywane przez ubezpieczoną w ramach umowy cywilnoprawnej nawiązanej z (...) jest (...).

Sąd I instancji wyjaśnił także, że nie ma istotnego znaczenia, jaki charakter ma poradnik umieszczony na stronie organu rentowego. Skoro bowiem omawiany przepis pojęciem pracownika obejmuje również osoby pracujące na rzecz

pracodawcy, ale w ramach stosunku cywilnoprawnego łączącego go z podmiotem trzecim, to obowiązkiem sądu jest oprzeć rozstrzygnięcie o obowiązujący przepis prawa. Wobec czego kwestia, czy interpretacja dokonana w poradniku lub piśmie jest słuszna, czy niesłuszna, nie ma w postępowaniu znaczenia.

Apelację od wyroku złożyła (...) Sp. z o.o. w S., która zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności:

1) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w związku z art. 2 Kodeksu pracy przez błędną wykładnię skutkującą niewłaściwym zastosowaniem, polegającą na uznaniu, iż przepis ten rozszerza pojęcie pracownika na dalszą aktywność pracownika w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy w sytuacji, gdy w istocie przepis ten, w przypadkach nim przewidzianych, przewiduje jedynie obowiązek objęcia strony świadczącej usługi ubezpieczeniami społecznymi na takich samych zasadach jak pracownika;

2) art. 18 ust. 1a w związku z art. 4 pkt 2a ustawy systemowej przez błędną wykładnię, skutkującą niewłaściwym zastosowaniem, polegającą na uznaniu, że odwołująca się jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne za zainteresowanego w niniejszej sprawie z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej przez zainteresowanego, będącego jednocześnie pracownikiem odwołującej się, z podmiotem trzecim, tj. (...) sp. z o.o., w sytuacji, gdy – wbrew ocenie Sądu – przepis ten nie modyfikuje generalnej zasady, iż jednostka organizacyjna pozostająca z osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, jest płatnikiem składek w stosunku do tej osoby.

Ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie powyższych zarzutów, z ostrożności procesowej, skarżonemu orzeczeniu apelująca zarzuciła:

I. błąd w ustaleniach faktycznych sprawy mający postać sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego:

- polegającej na uznaniu, że praca świadczona przez zainteresowaną w ramach umowy zlecenia nie odbiegała od pracy świadczonej przez nią w ramach stosunku pracy na rzecz odwołującej się, w sytuacji, gdy przedmiotem umowy cywilnoprawnej łączącej pracownika odwołującej się z podmiotem trzecim było w pierwszej kolejności świadczenie usług przeładunkowych, natomiast przedmiotem ramowej umowy o świadczenie usług z 3 stycznia 2005 r. łączącej odwołującą się z (...) sp. z o.o., znajdującej się w aktach sprawy, nie były usługi przeładunkowe towarów, co również koresponduje z treścią znajdujących się w aktach sprawy faktur VAT za usługi świadczone przez (...) sp. z o.o. na rzecz (...) sp. z o.o., a nadto w sytuacji, gdy usługi przeładunkowe towarów w ogóle nie były świadczone przez odwołującą się, a w szczególności w latach 2005-2011, a jedynie figurowały w przedmiocie działalności odwołującej się w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, co znajduje potwierdzenie w zeznaniach reprezentanta odwołującej się K. F., a także świadków A. F. i T. M.;

- polegającej na uznaniu, że (...) sp. z o.o. zawarła umowę zlecenia z zainteresowaną w niniejszej sprawie bezpośrednio w celu wykonania umowy o świadczenie usług z (...) sp. z o.o. w sytuacji, gdy zawarcie umowy zlecenia z zainteresowaną w rzeczywistości wynikało z celu działalności (...) sp. z o.o., którym było zapewnienie, a w razie potrzeby wywołanej specyfiką pracy w porcie, uzupełnianie zasobów kadrowych na rzecz podmiotów działających na terenie portu, co znajduje potwierdzenie w znajdujących się w materiale dowodowym aktach kontroli ZUS, a także zeznaniach stron i świadków;

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów:

a) w sposób niewszechstronny, albowiem z pominięciem w tej ocenie:

- zeznań A. F., T. M. oraz znajdujących się w aktach sprawy ramowej umowy o świadczenie usług z 3 stycznia 2005 r., chociaż z wymienionych dowodów wynika, iż usługi świadczone przez pracownika odwołującej się w ramach zawartych

z podmiotami trzecimi umów zlecenia – tj. usługi przeładunkowe – nie były tożsame z pracą świadczoną przez niego na podstawie umowy o pracę zawartej z odwołującą się;

- zeznań K. F., A. F. i T. M. oraz akt kontroli ZUS, chociaż z wymienionych dowodów wynika, iż podmiot trzeci, tj. (...) sp. z o.o. zawarła umowę zlecenia z zainteresowanym w celu realizacji własnego przedmiotu działalności (własnych celów), w szczególności zapewniania i w razie potrzeby uzupełniania zasobów kadrowych na rzecz podmiotów działających na terenie portu;

b) w sposób błędny, sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a polegający na uznaniu, iż:

- materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na przypisanie odwołującej się, jako pracodawcy, całości pracy świadczonej przez jej pracownika w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o., a zatem na uznaniu, iż zainteresowana w niniejszej sprawie świadczyła usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim wyłącznie na rzecz odwołującej się, jako pracodawcy, z którym pozostawała jednocześnie w stosunku pracy, co w konsekwencji rodzi po stronie odwołującej się obowiązek uiszczenia składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe od całości wynagrodzenia uzyskanego przez zainteresowaną ze stosunku cywilnoprawnego z podmiotem trzecim w sytuacji, gdy wniosków takich nie sposób wyprowadzić z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności akt kontroli ZUS, zeznań K. F., A. F., T. M. i J. Z., ramowych umów zlecenia zawieranych przez zainteresowanych z podmiotem trzecim oraz ramowej umowy o świadczenie usług z dnia 3 stycznia 2005 r. łączącej odwołującą się z (...) sp. z o.o.;

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie dla dokonania oceny dowodu z zeznań świadka B. M. w sytuacji, gdy dowód ten w rzeczywistości nie został przez Sąd pierwszej instancji przeprowadzony, a zatem nie było możliwe dokonanie jego oceny w sposób wskazany w przytoczonym przepisie;

3) art. 219 k.p.c. polegające na uznaniu, że przepis ten pozwala na modyfikację przepisów o postępowaniu dowodowym w odniesieniu do spraw, które zostały połączone do wspólnego rozpoznania i odrębnego wyrokowania, a w konsekwencji na potraktowaniu zeznań złożonych przez zainteresowanego B. M. w sprawie o sygn. akt VI U 1030/16 w charakterze strony, jako zeznań świadka na potrzebę rozpoznania niniejszej sprawy oraz pozostałych spraw połączonych na czas trwania rozpraw w sytuacji, gdy połączenie kilku spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także wyrokowania jest wyłącznie zabiegiem technicznym;

4) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez lakoniczne i ogólnikowe przytoczenie w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia motywów, jakimi kierował się Sąd pierwszej instancji odmawiając wiary twierdzeniom i dowodom powołanym przez odwołującą się, a służącym wykazaniu, iż wydanie przez organ rentowy decyzji zaskarżonej przez odwołującą się nastąpiło z rażącym naruszeniem zasady zaufania obywateli do organów władzy publicznej, co w konsekwencji uniemożliwia przeprowadzenie kontroli instancyjnej skarżonego orzeczenia we wskazanym zakresie, jak też – w konsekwencji – niewyjaśnienie przyczyn, dla których Sąd pierwszej instancji arbitralnie przyznał prymat przepisom ustawy systemowej z zupełnym pominięciem przepisów (również rangi ustawowej) statuujących zasadę zaufania do organów administracji publicznej;

III. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności przepisów:

1) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, iż zainteresowana w niniejszej sprawie z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o., a wykonywanej na rzecz (...) sp. z o.o., tj. pracodawcy, z którym pozostawała jednocześnie w stosunku pracy, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik odwołującej się w sytuacji, gdy w okolicznościach niniejszej sprawy nie zaktualizowała się podstawowa przesłanka uznania zleceniobiorcy, świadczącego usługi na podstawie umowy zlecenia zawartej z podmiotem trzecim na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje jednocześnie w stosunku pracy, za pracownika na gruncie ustawy systemowej, tj. przesłanka tożsamości obowiązków zleconych zainteresowanemu na podstawie umowy

cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim oraz obowiązków wykonywanych w ramach umowy o pracę nawiązanej z pracodawcą;

2) art. 18 ust. 1a w związku z art. 4 pkt 2a ustawy systemowej poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą niewłaściwym zastosowaniem, polegającą na uznaniu, że odwołująca się jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanej w niniejszej sprawie z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej przez zainteresowaną, będącą jednocześnie pracownikiem odwołującej się, z podmiotem trzecim, tj. (...) sp. z o.o., w sytuacji, gdy – wbrew ocenie Sądu – przepis ten nie modyfikuje generalnej zasady wyrażonej w art. 4 pkt 2a ustawy systemowej, iż jednostka organizacyjna pozostająca z osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby fizycznej ubezpieczeniami społecznymi, jest płatnikiem składek w stosunku do tej osoby;

3) art. 2 Konstytucji RP w związku z art. 68 ust. 1 pkt 7 i 8 oraz art. 83d ustawy systemowej poprzez jego niezastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy i nieuwzględnienie faktu, że oddalenie odwołania (...) sp. z o.o. i w konsekwencji utrzymanie w mocy spornej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. będzie stanowiło naruszenie fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawnego, tj. nieretroakcji prawa i jego wykładni oraz zaufania do organów państwa.

Mając wszystko powyższe na uwadze, apelująca spółka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, polegającą na zmianie przedmiotowej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 31 grudnia 2014 r. przez ustalenie, że ubezpieczona z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu jako pracownik płatnika składek, a nadto, iż (...) sp. z o.o. nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanej, z tytułu pracy świadczonej przez zainteresowaną na rzecz (...) sp. z o.o. Apelująca wniosła także o zasądzenie na rzecz odwołującej się od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych. Ewentualnie apelująca wniosła o uchylenie skarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za II instancję.

W uzasadnieniu apelująca odniosła się szczegółowo do treści poszczególnych zarzutów.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniosł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację zainteresowana (...) Sp. z o.o. wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji – wbrew zarzutom apelacji – prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. Sąd Apelacyjny zaaprobował ustalenia i ocenę prawną Sądu Okręgowego.

W szczególności Sąd Apelacyjny za bezzasadny uznał zarzut przekroczenia przez Sąd pierwszej instancji granicy swobodnej oceny dowodów. Utrwalony orzeczniczo jest pogląd, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i podlega akceptacji, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w powiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo,

wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27.09.2002 r., II CKN 817/00). Sąd Okręgowy należycie wyjaśnił sprawę, a przeprowadzona ocena dowodów jest prawidłowa i odpowiada powyższym kryteriom. Apelujący nie wykazuje uchybień w rozumowaniu Sądu, które podważałyby prawidłowość dokonanej oceny. Przedstawia natomiast własną ocenę dowodów oraz dokonuje własnych ustaleń. Tymczasem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że na podstawie umowy zawartej między ubezpieczoną a zainteresowaną spółką praca ubezpieczonej była świadczona na rzecz innego podmiotu niż płatnik składek. Niewątpliwe ustalenia sprawy wskazują, że ubezpieczona świadczyła taką samą pracę na rzecz zainteresowanej spółki, jak podczas realizacji obowiązków wynikających z umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek. Fakt ten znajduje potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, z którego wynika, że umowy dotyczące zatrudnienia podpisywano nie z P., lecz z (...), żeby nie doprowadzić do przekroczenia normy pracy w godzinach nadliczbowych, w szczególności, że praca ta była realizowana w weekendy. Mimo formalnie zawieranych umów ze spółką (...) pracownicy (...) sp. z o.o. świadczyli pracę na rzecz kontrahentów (...) sp. z o.o. Zlecenia wykonywania określonych prac kontrolnych były wystawiane przez dysponenta (...). Z materiału dowodowego wynika, że ubezpieczona wykonywała taką samą pracę; często na umowie zlecenia kończyła to, co zaczęła w godzinach pracy. Ilość przepracowanych godzin na umowie zlecenia przekazywała na koniec miesiąca pracownikowi P., który z ramienia (...) rozliczał pracę osób zatrudnionych przez zainteresowaną spółkę na dokumentach firmy (...). Z przeprowadzonych dowodów wynika, że odwołująca się spółka współpracowała z zainteresowaną spółką w okresach spiętrzenia prac, a więc wówczas, gdy to spółka (...) miała zapotrzebowanie na osoby, które miały wykonywać pracę na jej rzecz.

Bezzasadny był również zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. i art. 219 k.p.c. w zakresie przyjęcia ustaleń faktycznych w oparciu o dowód z zeznań B. M.. Zauważyć należy, że strona apelująca uczestniczyła w rozprawie, na której B. M. był przesłuchany jako zainteresowany. B. M. miał pełną swobodę wypowiedzi, strony mogły zadawać pytania, jednak apelująca nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń. W takich okolicznościach nie ma podstaw do dyskwalifikowania zeznań B. M..

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. należy wskazać, że zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji zostało prawidłowo uzasadnione, zgodnie z wymogami przywołanego przepisu. O uchybieniu temu przepisowi można mówić wtedy, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera istotnych jego elementów umożliwiających kontrolę orzeczenia i weryfikację stanowiska sądu. Strona skarżąca winna więc wykazać, że nie ma możliwości jednoznacznej rekonstrukcji podstaw rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem apelujący uzasadniał, że Sąd Okręgowy lakonicznie i ogólnikowo przytoczył motywy jakimi kierował się odmawiając wiary twierdzeniom i dowodom przywołanym przez odwołującego na okoliczność faktu, że wskutek wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego doszło do rażącego naruszenia zasady zaufania obywateli do organów władzy publicznej. W tej kwestii Sąd Apelacyjny wskazuje, że o ile możliwa jest merytoryczna weryfikacja rozstrzygnięcia, to uchybienia w zakresie metodyki sporządzenia uzasadnienia nie mają dla oceny zasadności apelacji istotnego znaczenia prawnego. Sąd pierwszej instancji niewątpliwie dokonał na gruncie prawa materialnego oceny merytorycznej, a z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika, że nie odmówił wiarygodności żadnemu dowodowi, a zatem ani dowodom z dokumentów, ani dowodom osobowym.

W ocenie Sądu Apelacyjnego bezzasadny był zarzut naruszenia prawa materialnego, art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Sąd Apelacyjny podzielił niewątpliwie ustalenie Sądu Okręgowego, że ubezpieczona w ramach zawartych z zainteresowaną spółką umów cywilnoprawnych, wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy (...) sp. z o.o. w rozumieniu cytowanego wyżej przepisu; zaś co do interpretacji normy prawa zawartej w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej Sąd Apelacyjny ostatecznie zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w uchwale z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, LEX nr 514221. Uwzględnił także pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708, w którym wyjaśniono, że praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych

czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Wszystko to zaś ma na celu obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie „oskładkowanego” wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowanym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług.

W rozpoznawanej sprawie K. K. była czynnym pracownikiem płatnika (...), a jednocześnie była zleceniobiorcą na podstawie umowy zawartej z zainteresowaną spółką i w oparciu o tę umowę równolegle świadczyła pracę na rzecz swojego pracodawcy oraz otrzymywała wynagrodzenie pośrednio ze środków pochodzących od pracodawcy zważywszy, że spółka (...) płaciła zainteresowanej spółce za wykonane prace.

Sąd Apelacyjny podzielił także ustalenie Sądu pierwszej instancji, że nie było żadnych podstaw faktycznych do przyjęcia, że na podstawie umowy zlecenia zatrudniona świadczyła pracę także na rzecz innych podmiotów niż płatnik składek spółka (...). Prawidłowe ustalenia sprawy jednoznacznie wskazują, że praca powierzona zatrudnionej na podstawie umowy zlecenia stanowiła kontynuację pracy świadczonej w oparciu o umowę o pracę w godzinach pracy i godzinach nadliczbowych na rzecz płatnika. Przy tym dla rozstrzygnięcia sprawy nie miała istotnego znaczenia prawnego, eksponowana przez apelującego okoliczność zawarcia przez zatrudniającą spółkę umowy ramowej zważywszy, że przedmiotem oceny merytorycznej był rzeczywisty stosunek prawny łączący płatnika z zatrudnioną i okoliczności związane ze świadczeniem przez K. K. pracy na rzecz płatnika.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, skoro treść umowy zawartej przez zatrudnioną z zainteresowaną spółką, okoliczności ich zawarcia i wykonania prowadzą do niewątpliwego wniosku, że przedmiotem umów było świadczenie pracy przez zatrudnioną na rzecz własnego pracodawcy, to zgodnie z art. 8 ust. 2a w związku z art. 18 ust. 1a ustawy systemowej istnieje obowiązek uwzględnienia w podstawie wymiaru składek z umowy o pracę również przychodów z umów zlecenia (o świadczenie usług) zawartych przez zainteresowaną spółkę z zatrudnioną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację płatnika (...) sp. z o.o. w S.. Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego uznano, że w sprawie zachodzi szczególny przypadek określony w art. 102 k.p.c. a to wobec skierowania w analogicznej sprawie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego, co uzasadnia wniosek, że płatnik mógł pozostawać w przekonaniu o zasadności swojego stanowiska.